

Věc C-345/09

J. A. van Delft a další

v.

College voor zorgverzekeringen

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce
podaná Centrale Raad van Beroep)

„Sociální zabezpečení – Nařízení (EHS) č. 1408/71 – Hlava III kapitola 1 – Články 28, 28a a 33 – Nařízení (EHS) č. 574/72 – Článek 29 – Volný pohyb osob – Články 21 SFEU a 45 SFEU – Dávky zdravotního pojištění – Poživatelé starobního důchodu nebo důchodu vypláceného z důvodu pracovní neschopnosti – Bydliště v jiném členském státě, než je stát povinný k vyplácení důchodu – Poskytování věcných dávek ve státě bydliště na náklady státu povinného k vyplácení důchodu – Neprovedení registrace ve státě bydliště – Povinnost platit příspěvky ve státě povinném k vyplácení důchodu – Změna vnitrostátních právních předpisů státu povinného k vyplácení důchodu – Kontinuita zdravotního pojištění – Rozdílné zacházení s rezidenty a nerezidenty“

Stanovisko generálního advokáta N. Jääskinena přednesené dne 15. července 2010 I - 9883

Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 14. října 2010 I - 9912

Shrnutí rozsudku

1. *Sociální zabezpečení migrujících pracovníků – Použitelné právní předpisy – Kogentní povaha kolizních norem – Zdravotní pojištění – Poživatelé důchodu vypláceného podle právních předpisů jiného členského státu, než je stát, v němž mají bydliště (Nařízení Rady č. 1408/71, články 28 a 28a, a nařízení Rady č. 574/72, článek 29)*

2. *Sociální zabezpečení migrujících pracovníků – Zdravotní pojištění – Poživatelé důchodu vypláceného podle právních předpisů jiného členského státu, než je stát, v němž mají bydliště*
(Nařízení Rady č. 1408/71, články 28, 28a a 30, a nařízení Rady č. 574/72, článek 29)
3. *Občanství Evropské unie – Právo na volný pohyb a pobyt na území členských států – Sociální zabezpečení migrujících občanů – Poživatelé důchodu vypláceného podle právních předpisů jiného členského státu, než je stát, v němž mají bydliště*
(Článek 21 SFEU; nařízení Rady č. 1408/71)

1. Vzhledem k tomu, že kolizní normy upravené nařízením č. 1408/71, ve znění nařízení č. 1992/2006, jsou pro členské státy kogentní, nelze připustit, aby pojištěnci, na které se tyto normy vztahují, mohli mařit jejich účinky tím, že by měli možnost se jim vyhnout. Použití systému kolizních norem zavedeného nařízením č. 1408/71 totiž závisí pouze na objektivní situaci, v jaké se dotýčný pracovník nachází. Články 28 a 28a tohoto nařízení podle své formulace neposkytují poživatelům důchodu, na které se tato ustanovení vztahují, žádné právo volby. Jakmile se poživatel důchodu vypláceného podle právních předpisů členského státu ocitne v objektivní situaci popsané v uvedených člancích, vztáhne se na něj kolizní norma obsažená v těchto ustanoveních, aniž se může jejího použití vzdát tím, že by se

nezaregistroval v souladu s článkem 29 nařízení č. 574/72, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, u příslušné instituce členského státu, kde má bydliště. Články 28 a 28a nařízení č. 1408/71 jsou tedy pro pojištěnce, kteří spadají do jejich působnosti, kogentní.

Registrace u příslušné instituce členského státu bydliště podle článku 29 nařízení č. 574/72, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, je pouze administrativní formalitou, jejíž

splnění je nezbytné k tomu, aby věcné dávky mohly být v tomto členském státě podle článků 28 a 28a nařízení č. 1408/71 skutečně poskytovány. Vydáním formuláře E 121 příslušná instituce členského státu v tomto ohledu pouze deklaruje, že dotčený pojištěnec by měl nárok na věcné dávky podle právních předpisů tohoto státu, kdyby tam měl bydliště. Vzhledem k tomu, že takový formulář má čistě deklaratorní povahu, jeho předložení příslušné instituci členského státu za účelem registrace dotčeného pojištěnce v posledně uvedeném státě tedy nemůže být podmínkou pro vznik nároků na dávky v tomto členském státě.

Bez registrace u příslušné instituce členského státu bydliště nemohou být takovému pojištěnci uvedené dávky v tomto členském státě reálně poskytovány, a proto takový pojištěnec nepředstavuje žádné výdaje, které by členský stát povinný k vyplácení jeho důchodu musel nahrazovat členskému státu jeho bydliště podle článku 36 nařízení č. 1408/71 ve spojení s článkem 95 nařízení č. 574/72. Tato okolnost však nemá žádný vliv na existenci nároku na tyto dávky, a tím pádem ani na související povinnost platit příslušným institucím členského státu, jehož právní úprava zakládá existenci takového nároku, příspěvky za riziko, které tento stát nese, podle ustanovení nařízení č. 1408/71. Takováto povinnost platit příspěvky z titulu existence nároku na dávky, a to i bez reálného čerpání uvedených dávek, je těsně spjata se zásadou solidarity uplatňovanou vnitrostátními systémy sociálního zabezpečení, neboť neexistence této povinnosti by mohla dotyčné osoby vybízet k tomu, aby s přispíváním na financování tohoto systému vyčkávaly až do doby, kdy riziko nastane.

Za těchto podmínek poživatelé důchodu, na které se vztahují články 28 a 28a nařízení č. 1408/71, nemají s ohledem na kogentní povahu režimu zavedeného těmito ustanoveními možnost vzdát nároku na věcné dávky v členském státě svého bydliště tím, že by se nezaregistrovali u příslušné instituce tohoto členského státu, s tím, že neprovedení registrace nemůže mít za následek to, že by byli zproštěni povinnosti platit příspěvky v členském státě povinném k vyplácení důchodu, neboť náklady na ně tak jako tak nese posledně uvedený stát, protože se režimu stanovenému uvedeným nařízením nemohou vyhnout.

(viz body 52, 57, 61–65, 72–75)

2. Články 28, 28a a 33 nařízení č. 1408/71, ve znění nařízení č. 1992/2006, ve spojení s článkem 29 nařízení č. 574/72, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, ve znění nařízení č. 311/2007, musejí být vykládány v tom smyslu, že

nebrání právní úpravě členského státu, která stanoví, že poživatelé důchodu vypláceného podle právních předpisů tohoto členského státu, kteří mají bydliště v jiném členském státě, kde mají podle článků 28 a 28a nařízení č. 1408/71 nárok na věcné dávky v nemoci poskytované příslušnou institucí posledně uvedeného členského státu, jsou povinni platit formou srážky z uvedeného důchodu příspěvek na tyto dávky, i když se nezaregistrovali u příslušné instituce členského státu svého bydliště.

ve znění nařízení č. 1992/2006, nárok na věcné dávky v nemoci poskytované příslušnou institucí posledně uvedeného členského státu, musejí platit formou srážky z uvedeného důchodu příspěvek na tyto dávky, i když se nezaregistrovali u příslušné instituce členského státu svého bydliště.

(viz bod 80, výrok 1)

Článek 21 SFEU musí být naproti tomu vykládán v tom smyslu, že takové vnitrostátní právní úpravě brání, pokud má za následek nebo zahrnuje neodůvodněné rozdílné zacházení s rezidenty a nerezidenty, pokud jde o kontinuitu celkové ochrany pro případ nemoci, jaké požívali v rámci pojistných smluv uzavřených před vstupem této právní úpravy v platnost, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

3. Článek 21 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, která stanoví, že poživatelé důchodu vypláceného podle právních předpisů tohoto státu, kteří mají bydliště v jiném členském státě, kde mají podle článků 28 a 28a nařízení č. 1408/71,

(viz body 130–131, výrok 2)